

NY MUSIK

i samarbete med
Caroli församling

Christian Wolff

– ur gängorna

Chorales for Dieter Schnebel (2018)

Duo for violins (1950)

String Trio (1950)

Out of Kilter (String Quartet 5) (2019)

Chorales for Dieter Schnebel

Bozzinikvartetten

Clemens Merkel, Alissa Cheung – violin

Stéphanie Bozzini – viola, Isabelle Bozzini – cello

Tisdag den 3 september 2019, kl. 20.00

Caroli kyrka, Borås

När **Christian Wolff** (f.1934) skickar noterna till sin nya, femte stråkkvartett (som uruppförs i Ostrava bara några dagar tidigare), bifogar han som så ofta en rapport från bondgården i Vermont, där han tillbringar sin mesta tid: ”Allt väl här, min lust att komponera sinar inte – men vad annat finns att göra, förutom sommargöromål (trädgården, bärga hö, stapla ved inför vintern...) och att laga mat till familjen, lyssna på musik (CD mestadels), och jag ser ju inte på TV (för resten kan vi inte se det här, annat än i datorn och det vägrar jag).”

Chorales for Dieter Schnebel (2018) för ospecificerade klangkällor skrevs till minne av den tyske tonsättaren, teologen, musikvetaren och skriftställaren, som dog i maj samma år i en ålder av 88 år. Schnebel var en intellektuell bjässe, fullt verksam in i det sista. Denna lilla anspråkslösa koral präglas av upphovsmannens omisskännliga harmonik, med tvära kast mellan tjärva och tjustiga klanger.

Först i Wolffs verklista står *Duo for violins* som liksom de flesta av de tidiga verken är en kort studie över ett begränsat antal toner, i detta fall tre: d²–ess²–e². En sparsmakad, rytmisk och dynamisk undersökning av ett minimalt kromatiskt material – att spelas utan vibrato.

Detsamma gäller *String Trio*, liksom duon från juni 1950, som utforskar ett liknande material, tonerna ciss–d–diss, men nu spridda över fyra oktaver. Varifrån kom måne idén till en sådan musik? Något liknande hade inte hörts tidigare. Kan kanske det sparsmakat kromatiska tänkas vara frukten av bekantskapen med Weberns musik?

Om *Out of Kilter (String Quartet 5)* (2019) skriver Wolff: ”Denna kvartett beställdes av och skrevs för Bozzinikvartetten. (’Kilter’ betyder ungefär ett normalt sätt att presentera något, men det används enbart i uttrycken ’off kilter’ eller ’out of kilter’.)”

Någon direkt svensk motsvarighet till ”out of kilter” tycks inte finnas, men en tänkbar, om än i sammanhanget inadekvat, översättning är ”ur gängorna” eller ”ur led”.

”Musiken består av nio delar eller små satser, som var och en bygger på en eller två kompositionsprocedurer, exempelvis kontrapunkt med dubblering (varierande klangfärger); begränsat antal tonhöjder (en variation av min allra tidigaste musik); strikt koordination/fri koordination spelarna emellan; användning av puls/frånvaro av puls; material hämtat från annan musik (Bach, politisk folkmusik, ett eget stycke, men utan att de nödvändigtvis är igenkännliga); etc. Tonhöjderna har genomgående bestämts med hjälp av mikrosystem, rytmer är antingen härledda ur kontrapunkter (augmentation, diminution) eller gjorda på frihand eller ad hoc.”